

Tilburg University

Rubriek "Politie"

Fijnaut, C.J.C.F.

Published in:
Delikt en Delinkwent

Publication date:
1988

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Fijnaut, C. J. C. F. (1988). Rubriek "Politie". *Delikt en Delinkwent*, 18(4), 354-358.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Politie

Parlement en wetgeving

Op 3 december 1987 bracht de vaste commissie voor de inlichtingen- en veiligheidsdiensten verslag uit van haar werkzaamheden in de periode van 7 maart 1985 tot 30 november 1987 (T.K., Z. 1987/88, 20 385 nr. 1).

Vier december was er de brief van de Minister van Verkeer en Waterstaat over de rijsnelheden (T.K., Z. 1987/88, 20 366 nrs. 1-3). Voorgesteld werd om op autosnelwegen de snelheidslimiet voor personenwagens naar 120 km per uur te brengen. Op ongevalsgevoelige wegvlakken en locaties waar de geluidshinder en/of luchtverontreiniging aanzienlijk zijn, zal de 100 km per uur-limiet echter gehandhaafd blij-

ven. In een bijlage bij de nota gaf de Minister van Justitie zijn motieven om de maximum snelheid te verhogen.

Bij Koninklijke boodschap van 8 december kreeg de Tweede Kamer ter overweging aangeboden een voorstel van wet tot wijziging van de wet tot uitvoering van het op 14 december 1973 te New York tot stand gekomen Verdrag inzake de voorkoming en de bestraffing van misdrijven tegen internationaal beschermde personen, met inbegrip van diplomaten en van het op 17 december 1979 te New York tot stand gekomen Verdrag tegen het nemen van gijzelaars (T.K., Z. 1987/88, 20 373, nrs. 1-4). Het oorspronkelijke wetsvoorstel (kamerstuk 18 439) is op een aantal plaatsen gewijzigd. Zo is het strafmaximum voor gijzeling verhoogd tot 15 jaar en is de delictomschrijving vereenvoudigd in die zin dat slechts het feit dat de gijzeling iemands dood ten gevolge heeft, een strafverhogende omstandigheid vormt. Het zwaar lichamelijk letsel is als afzonderlijke strafverhoging komen te vervallen.

Op 28 december was er de brief van de Minister van Justitie met het verslag inzake de ontvoering van de heer G.J. Heijn waarin hij zijn medeleven uitspreekt met de familie. Het verslag werd besloten met het aangeven van drie wettelijke voorzieningen ter voorkoming van dit soort delicten. De minister denkt daarbij aan de verzwaring van de strafpositie in geval van gijzeling (kamerstuk 20 373), de verlenging van de maximale duur van de vervangende hechtenis (tevens wil hij nagaan of niet moet worden bepaald dat niet voor v.i. in aanmerking komen zij wier buit nog niet is achterhaald), en de strafbaarstelling van de voorbereiding van gijzeling (T.K., Z. 1987/88, 20 399, nrs. 1-2).

Op 7 januari 1988 kwam binnen de zeer uitvoerige Memorie van Antwoord op de vragen van de verschillende fracties over het wetsvoorstel tot wijziging van de Politiewet (T.K., Z. 1987/88, 19 535, nr. 5). Voor wie de ontwikkeling van het wetsvoorstel uit het oog was verloren begint de Memorie van Antwoord met een historische schets. De andere onderwerpen die uitvoerig aan bod kwamen waren: de verhoging van de grens van rijks- naar gemeentepolitie, regionale samenwerking, de koninklijke marechaussee, geweldgebruik en veiligheidsfouillering, het bevoegd gezag, het driehoeksoverleg en de aanwijzingsbevoegdheid van de Minister van Binnenlandse Zaken inzake de handhaving van de openbare orde. Geïnteresseerden verwijs ik naar deze memorie.

De toekomst van het Nederlandse politiebestedel kwam tevens aan bod in de brief van de Minister van Justitie en van Binnenlandse Zaken van 19 januari 1988. De brief bevatte een verslag van de stand van zaken van het project Intensivering Samenwerking Politie (T.K., Z. 1987/88 nr. 12). In deze rapportage werd aangegeven welke resultaten inmiddels zijn geboekt alsmede in welke vorm de verdere activiteiten zullen plaatsvinden. De geïnteresseerde verwijs ik hiernaar.

Boeken, rapporten e.d.

Boeken, in Nederland gepubliceerd, die het hart van de discussie over de uitoefening van de justitiële politietaak raken, zijn er ditmaal wel weer verschenen. Ten eerste moet namelijk gewezen worden op het proefschrift van J.A.W. Lensing: *Het verhoor van de verdachte in strafzaken* (Arnhem, Gouda Quint). Het betreft hier een rechtsvergelijkend onderzoek naar de regeling terzake in Groot-Brittannië, Frankrijk en Nederland. Op de tweede plaats ligt er nu het rapport dat C.J.C.F. Fijnaut op verzoek van de Tweede Kamer heeft vervaardigd over *De toelating van raadslieden tot het politieke verdachtenverhoor* (Arnhem, Gouda Quint). In dit rap-

port wordt zowel op normatief als op empirisch niveau geanalyseerd hoe het met deze kwestie is gesteld in Groot-Brittannië, de Verenigde Staten van Amerika, de Scandinavische landen en Nederland.

Verder kan, wat de Nederlandse boeken betreft, nog de aandacht worden gevestigd op de verschijning van *Politie en milieu* (Arnhem, Gouda Quint), geschreven door H. Konijnenbelt, H. Pentenga e.a., van *Internationale politiesamenwerking* (Lochem, J.B. van den Brink), geschreven door F. Verdeman, en van een *Handleiding alcoholwetgeving/ademanalyse* (Lochem, J.B. van den Brink), samengesteld door docenten van de Verkeersscholen voor de Politie en de Nederlandse Politie Academie.

De voornaamste rapporten die in de voorbije maanden het licht hebben gezien, zijn ongetwijfeld die van de Commissie Bezinning op het Geweldgebruik door de Politie (Commissie-Heijder), *Geweldgebruik door de politie* ('s-Gravenhage, Ministerie van Justitie), en van de Commissie Beleidsplanning Politie (Commissie-Peper), *Politiebeleid volgens plan?* ('s-Gravenhage, Staatsuitgeverij). Overigens is één van de voorstudies voor de Commissie-Heijder ook afzonderlijk gepubliceerd door de auteurs. Het betreft hier: J. Groeneweg jr. en W.A. Wagenaar. *Oorzaken en achtergronden van foutieve geweldsaanwendingen door de politie* (Rijksuniversiteit Leiden, Werkgroep Veiligheid).

Tenslotte kan niet worden voorbijgegaan aan de officiële presentatie van de *Stichting Maatschappij en Politie* op 9 december j.l. Wie meer wil weten van de plannen en activiteiten van deze stichting moet zich wenden tot haar secretaris mr. B. Staal (Postbus 9001, 7300 DB Apeldoorn).

Eén van de meest lezenswaardige boeken die in de voorbije maanden in de omliggende landen zijn verschenen, is ongetwijfeld dat van P. Ponsaers en G. Dupont over *De Bende* (van Nijvel), bij uitgeverij EPO te Berchem. Een ander schitterend boek is dat van W. Siemann, *Deutschlands Ruhe, Sicherheit und Ordnung* (Tübingen, Max Niemeyer Verlag), waarin nauwgezet het ontstaan van de politieke politie in de eerste helft van de 19e eeuw wordt ontleed. Wie gewoon eens iets in het algemeen over de geschiedenis van de Duitse politie wil lezen, kan zichzelf tevredenstellen met R. Harnischmacher und A. Semerak, *Deutsche Polizeigeschichte* (Stuttgart, Verlag W. Kohlhammer).

Voor geïnteresseerden in de geschiedenis van de Franse politie heeft onlangs E.M. Benabon een heerlijk boek geschreven: *La prostitution et la police des moeurs au XVIIIe siècle* (Paris Librairie Académique Perrin).

Liefhebbers van de literatuur over de Engelse politie mogen zeker niet voorbijgaan aan de pocket-editie van de memoires van G. Kelland, het vroegere hoofd van de CID van Scotland Yard: *Crime in London; from postwar Soho to presentday supergrasses* (London, Grafton Books). In aansluiting op deze autobiografie kan vervolgens nog worden gealteerd op de pocketuitgave van *The Tower Commission Report* (New York, Random House). Het geeft een ongewone inblik in het mondiale netwerk van toppolitici, wapenhandelaren, politiemensen etc. etc.

Tenslotte is het op zijn plaats om hier de gegevens te verstrekken over het laatste boek van R. Clutterbuck, de Engelse specialist in de bestrijding van ontvoeringen, gijzelingen etc. etc.: *Kidnap, hijack and extortion: the response* (London, The MacMillan Press).

Politie

In het Tijdschrift voor de politie een reeks bijdragen over 'Politie in verandering', het tien jaar oude rapport van de Projectgroep Organisatie Structuren (POS). Kuijvenhoven blikst terug in een samenvattend overzicht waarin vooral de reacties op het rapport nader worden gezien en sluit af met de conclusie dat de kern van Politie in Verandering actueler is dan ooit. Voorst en Nelen plaatsen met verwijzing naar ervaringen in Engeland (Brixton) een kritische kanttekening bij het uitgangspunt van de Projectgroep: het is hen een raadsel hoe de politie een bijdrage zou kunnen leveren aan het scheppen van condities voor maatschappelijke ontwikkeling en vernieuwing. Straver staat stil bij de effecten van het rapport en vraagt zich af of zich een nieuw 'keerpunt 88' voordoet: het dilemma van kwantitatieve of kwalitatieve maatregelen, maar nu niet meer op basis van de vraag 'wat doen we met meer politie', maar 'hoe doen we het met minder'. Hij wijst er nog eens op dat kwantitatieve maatregelen hooguit soelaas bieden voor de budgettaire problematiek maar de oplossing van de werkelijke problematiek – de noodzaak om te komen tot een aanmerkelijke verhoging van het rendement van de politiezorg – niet dichterbij zullen brengen en pleit voor een planmatige vernieuwing van de politiezorg. Kootstra bevestigt als persoonlijke indruk nog eens dat het POS-rapport een duidelijk stempel heeft gedrukt op de ontwikkelingen in zijn korps. Beumer geeft een impressie van het feit dat de Projectgroep ook op het departement van BiZa haar sporen heeft achtergelaten. (A. Kuijvenhoven, *Tien jaar Politie in Verandering, een terugblik*, TvP 1987, p. 420-428; P. van Voorst en H. Nelen, *Kennen maar niet gekend worden: de keerzijde van wijkteampolitie*, TvP 1987, p. 429-432; M.A. Straver, *Politie in verandering: voorspel en nagalm*, TvP 1987, p. 496-501; Th.R. Kootstra, *Politie in Verandering: tien jaar tussen theorie en praktijk – ervaringen van een korpschef* –, TvP 1987, p. 542-546; R.J. Beumer, *Binnenlandse Zaken en Politie in Verandering*, TvP 1987, p. 547-551.)

Guijt vraagt aandacht voor de problematiek van de mensenrechten en meldt dat de inzet van individuele politiemensen als lid van Amnesty International er toe heeft geleid dat er nu een 'Beroepsgroep Politie' van start is gegaan waarmee Nederland binnen Amnesty International kennelijk vooroploopt. De Beroepsgroep Politie houdt zich bezig met landenacties, mensenrechteneducatie etc. (J.D.C. Guijt, *Mensenrechten en politie*, TvP 1987, p. 569-572.)

Keegstra behandelt het vraagstuk in hoeverre geïntoxiceerden en mensen met acute psychische problemen tegen hun wil in een politiecel zouden moeten worden opgesloten bij wijze van hulpverlening. Zij concludeert dat de gesloten politiecel zelden de beste oplossing is en dat de politie hier als taak heeft: verwijzen. (Karlien Keegstra, *Vrijheidsbeneming buiten strafvordering. Mag de politie mensen insluiten bij wijze van hulpverlening?*, TvP 1987, p. 491-495.)

Uit onderzoek blijkt dat het effect van geïntensiveerde surveillance op de maximumsnelheid nihil is. Opmerkelijk is ook dat het effect van een lege opvallende surveillance-auto aan de kant van de weg vergelijkbaar is met het effect van een opvallende radarcontrole gekoppeld aan een directe staandehouding (waarbij op gelijke locaties het gebruik van de surveillance-auto en de radarcontrole werden afgewisseld). Variabele bebording heeft een effect dat vele malen groter is dan welke surveillancevorm ook maar het meest effectief is voorlichting in combinatie met een effectieve

surveillancemethodiek die veruit de meeste snelheidsreductie tot gevolg heeft. Aldus enkele resultaten van het project 'Naleving snelheidslimieten op 80 km-wegen', uitgevoerd op de weg Groningen-Delfzijl. In het samenvattend verslag concludeert Klok ondermeer dat de gebruikelijke vorm van politietoezicht geen effect heeft en dat vanuit het oogpunt van verkeersveiligheidsbeleid grote voorkeur moet worden gegeven aan opvallende radarcontrole met staandehouden boven radarcontrole met bekeuren op kenteken. (F. Klok, *Gericht verkeerstoezicht: naleving snelheidslimieten*, APB 1988, p. 35-39.)

Naeyé doet verslag van een enquête met betrekking tot het verschijnsel 'anonieme verdachte' bij een onderzoeksgroep bestaande uit 21 politiekorpsen (totaal plm. 20% van de Nederlandse politie). Volgens opgave van de politie blijkt dat dit verschijnsel vrijwel niet voorkomt: op jaarbasis is er sprake van enkele tientallen gevallen die in het niet vallen ten opzichte van de miljoenen verbaliseringscontacten. De gevoelsmatige indruk dat de politie de laatste jaren in toenemende mate met dit verschijnsel wordt geconfronteerd (dit standpunt is door Minister van Justitie Kort-hals Altes gebruikt als basis voor het wetsontwerp 19 757 betreffende de 'anonieme verdachte'), moet volgens hem dus worden herzien. In ieder geval zou er geen sprake zijn van een 'urgent sociaal probleem' dat tot ingrijpen van de wetgever zou moeten leiden. (Jan Naeyé, *De 'anonieme verdachte' in het opsporingsonderzoek: een probleem in de marge*, NJB 1988, p. 83-89.)

Schadeverzekeraars hebben belang bij een goede samenwerking met de politie. De verzekeraars kunnen op basis van eigen onderzoek gegevens produceren die in principe sluitend bewijs van verzekeringsfraude kunnen geven. Aldus Van Ronkel en Westerman, twee vertegenwoordigers van de schadeverzekeraars. Verzekerden zouden volgens hen een spreek- en informatieplicht hebben voorzover daardoor een correcte schadeafwikkeling wordt gediend. Het is volgens hen ook belangrijk dat politie en verzekeraars elkaar bij grotere onderzoeken zo snel mogelijk informeren: de positie van de verzekeraars lijkt in deze op die van de bijzondere opsporingsdiensten. Veel stellen zij zich voor van het Centraal Informatiesysteem Schade (CIS) dat de verzekeringsmaatschappijen hebben opgericht ter bestrijding van verzekeringsfraude. CIS beheert een centrale databank waarin alle schadeclaims worden opgenomen en waarin systematisch gezocht wordt of er misschien sprake is van een frauduleuze claim. De verzekeraars houden de politie graag op de hoogte en zullen van zich laten horen na ruime praktijkervaringen met CIS. Een brede maatschappelijke belangstelling voor CIS lijkt geïndiceerd. (H. van Ronkel en A.H. Westerman, *Centraal informatiesysteem schade (CIS), Wapen tegen Verzekeringsfraude*, APB 1988, p. 27-30.)